

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.
„STRAŽA“
Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.
Telefon št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
milih velik popust.

Št. 145.

Maribor dne 13. decembra 1912.

Letnik IV.

„Svobodna šola“.

Maribor, 13. dec.

V torek zvečer je imela „Svobodna šola“ v Mariboru po dolgem času zopet enkrat zborovanje. V takojimenovani beli dvorani pri Götzu se je po osmi uri zvečer počasi zbralo nekaj ljudi. Dvorana ni obširna in se je zborovanje vršilo pri pogrnjenih mizah, vendar niso bili sedeži zasedeni. Glavni kontingent so tvorili socialdemokrati. Kakor povsod drugod, so tudi tukaj pokazali, da je njim njihova načelna fraza: „vera je privatna stvar“, istovetna z devizo: „v boj proti katoliški cerkvi, v boj proti vsaki pozitivni religiji.“ Zastopnikov mariborskega nemškega, toliko proslavljenega in baje tako prosvitljenega svobodnemiselstva ni bilo skoro nič. Med tem ko je pri socialdemokratih vsaj poslanec Horvatek čutil potrebo, da je s strankinim tajnikom Topfom tvoril nekako oficijelno zastopstvo, je od nemškonacionalne strani preganjal dolgi čas kot glavni reprezentant urednik Jahn.

Kot govornik je nastopil neki dr. Bernhard iz Dunaja. Ta mož roma od časa evharističnega kongresa po avstrijskih nemških mestih in prodaja svojo protiversko robo. Veličastnost evharističnega kongresa je svobodomiselnem tako pretresla živčevje, da še sedaj niso prišli do normalnega razpoloženja. Kakor divje furije jih še neprestano preganja strah, da bi se katoličani otrsli židovsko-prostozidarskega jeroštva in bi s svojimi verskimi načeli skušali — prekrvasiti celo človeštvo. Ta strah se je zrcalil tudi iz dr. Bernhardovega govora. „Samo če se kdo boji, da bi prišla resnica na dan, se posluži dr. Bernhardovih govorniških manir. Ta mož ni nastopil s stvarnim govorom, v katerem bi bil na podlagi dokazanih razlogov pobil katolicizem, ampak spustil se je na povsem nizki nivo. Vedel je, da bi stvarni, kritični argumenti silili marsikoga k razmišljanju, a to bi bilo za svobodnemiselstvo nevarno. Če si stoje nasproti stvarni argumenti katolicizma in stvarni argumenti svobodnemiselstva, se zadnjim navadno ne godi dobro. Če jih ljudje le nekoliko trezno presojujejo, se kmalu izkaže njihova plitvost, a tega se svobodnemiselci boje. Če hočejo doseči vspeh, morajo človeka zvabiti tako daleč, da nič ne misli, ampak samo pohlepno vsrkava. To se pa doseže še najlažje, če se odzame človeku potrebo, da bi mislil in se ga primerno z njegovim duševnim obzorjem krmi z zvanečimi frazami, bahalnimi šlagerji in protiškiškimi pikanterijami. Če se nerazsodnemu človeku še tako pametno stvar osmeši z na debelo nametanim ironiziranjem in frapantnimi primerami, potem se ga povsem omami. Stvari ne gre nikdar do dna, ampak gre vedno preko nje s porogljivim nasmehom. V prepričanju, da je o vsem bogve kako poučen, da je na vseh poljih doma, ostane tak pomilovanjanja vreden človek svoje žive dni brezmiselnost, past bacek, ki se je odvadil misliti. In za močstrake elokvencije se je izkazal dr. Bernhard. V pričetku nekoliko patetičen, je tekom svojega govora s plitvo znanstvenostjo, ki je bila našpikana z raznimi, včasih tudi surovimi „vici“ in se je odlikovala po nedosegljivem zabavljanju, potegnil seboj poslušalce, katerih inteligenca je zvišana seveda nad vsak dvom, da so mu ob koncu res živahno pritrjevali. Odgovarjati ni pobjati dr. Bernharda se res ne izplača. Karakterizirali smo njegovo maniro zadostno. Spuščati se pa z njim v polemiko ne kaže in je tudi skoro nemogoče. V svojem govoru, ki je za vsakega le nekoliko mislečega človeka moral ostati brez vpliva, ni itak vpostavil nikakih trditvev, ampak je z trivoljnimi zasmehom in če je bilo treba še tudi s psovko lahkotno zdrknil preko vseh vprašanj. Doprinesel je samo dokaz, da „Svobodna šola“ ni nič drugega kot ekspozitura masonskih lož. Pod firmo „Svobodne šole“ vpriparjajo ti ljudje najstrupenejšo protikatoliško akcijo. Vaša je dobra in vleče. Mnogi nezavedni, ki bi se mogoče vendar še nekoliko pomišljali, če bi vedeli, da se gre za pravnavažno, brezbožno, proticerkveno gonjo, se dajo po firmi zapeljati in gredo poslušati. Da potem o „Svobodni šoli“ ne slišijo ničesar, razun par besed tako mimogrede, tem več pa o syllabu, indexu, jezuitih, evharističnem kongresu in raznih drugih cerkvenih ustanovah, na to pozabijo, a prireditelji so dosegli s svojo protiversko gonjo zaželjeni vspeh. Ovinkar-

ske zapeljevanje je kakor pri naših liberalcih tudi pri raznih framaonskih emiserjih trumf. Skaljena vođa, to je njihovo načelo, kajti v kalnem ribarju najrajši in žalibog tudi z največjim vspehom. Da je to nepošteno in podlo, to jih ne moti. V izbiranju sredstev itak niso nikdar izbirčni.

Gospodarski paberki.

Češka industrija trpi vsled vojne nevarnosti veliko škodo.

Na industriji bogata Češka je vsled vojne nevarnosti gospodarsko tako prizajeta, kakor nobena druga avstrijska kronovina. Saj se pa tudi preživi štiri petine prebivalstva češkega kraljestva od industrije in trgovine. Vsled tega učinkuje sedanjí nesigurni politični položaj naravnost grozno v gospodarskem oziru na češko industrijo in trgovino.

Češka industrija se že nhlaja od spomladi sem v veliki krizi. Trgovinski promet Češke z Gaficijo in Bukovino je popolnoma ustavljen, ker je kredit zelo omejen. Iz tega vzroka se že več mesecev pošilja v omenjeni deželi veliko manj blaga, kakor poprej, kar ima za posledice, da imajo tovarne zelo slab promet. Na pretirani način izkoriščajo mnogi gafiški trgovci te okolščine v svoj prid in kar zaporedoma napovedujejo konkurze, vsled česar so češke tovarne za milijone oškodovane.

Mnogi gafiški židje manipulirajo pri tem tako, da pri tem obogate, tovarnarji imajo pa škodo. Se celo iz ust liberalnih čeških tovarnarjev se slišijo besede, da bi se naj ta judovska sođrga z ognjem in mečem uničila.

K tem slabim trgovinskim razmeram še pa pride strah pred vojsko, kar ima za posledico, da je skoro običal ves avstrijski trgovinski promet. Iz vseh dežel so izostala naročila, tako da je mnogo tovarn brez naročil in proizvajajo blago na slepo srečo za svoja skladišča, ne da bi vedeli, kedaj in po kakšni ceni se bodo iznebili blaga. Radi tega omejujejo vse tovarne svoj obrat in odpuščajo delavce. Nužna želja vsega češkega prebivalstva je tedaj, da čim preje preneha kriza, sicer nastane na Češkem katastrofa, ki bi imela grozne posledice. Vlada naj skrbi, da zopet kmalu nastopijo mirne in pa zdrave razmere.

Politika in borza.

Na dunajski efektni borzi se je le malo kedaj tako natančno zrcalilo stanje svetovne politike, kakor ravno sedaj. Kakor se bere na občutljivem barometru značni pritisk, ravno tako je brati na borzi vsako zboljšanje ali poslabšanje političnega položaja, naraščajoča ali pojenjača nevarnost vojske. V sredo, dne 11. decembra, so došle iz Berolina pomirljive vesti. Na borzi so takoj začeli zopet dihati, kurzi so šli kvišku: avstrijska kronska renta za 5 vinarjev, renta v zlatu za 15 vinarjev, anglobanika za 5 K 75 v, bančno društvo za 1 K 50 v, kredit za 25 v, Länderbauk 3 K 25 v, lombarde 65 v, državne železnice 40 v, Alpine 7 K 75 v, praško železo 30 K, Perimoser 1 K, Veitscher Magnesit 2 K. Le Skoda in orožje je nekaj padlo.

Ta pojav na borzi pomenja zboljšanje celega političnega položaja, ako se primerjajo borzna poročila prejšnjih dveh dni.

O ponedeljki borzi je prinesel dunajski list „Zeit“ sledeče poročilo: Radi poslabšanja razmer med Avstrijo in Srbijo se je na prethorzi slabo pričelo, toda spremenilo se je nekoliko na boljše, ker je napetost med Avstrijo in Rusijo nekoliko odjenjala. V nadaljnjem poteku so bili kurzi nestalni. Opol-danska borza je bila v pričetku vsled lokalne špekulacije nekoliko slabša, toda kmalu si je opomogla, vsled neke baje zelo zanesljivo povoljne izjave nemškega cesarja glede političnega položaja, kakor tudi vsled vesti iz Petrograda v „Polit. Korr.“ o stališču Rusije glede srbskega vprašanja. Pozneje so pa kurzi zopet jeli padati, ker so nastale razne vesti, ki se jih ne more kontrolirati. Ravno tako, kot v prejšnjih tednih, se je tudi sedaj trdovratno pojavljala neka sicer nepotrjena vest, da je vladar zbolel. Tudi vesti o bližnjem ultimatu, kakor o name-ravani demonstraciji naše vojne mornarice so vplivale zelo slabo. Nadalje je krožila neka nepotrjena vest, da so baje morale češke tovarne za stroje že vsled pomanjkanja premoga odpustiti delavce.“

Tudi v torek je bila borza jako občutljiva. — „Zeit“ piše: „Odstop obeh najvišjih vojaških dostojanstvenikov naše monarhije v trenutku resnih zunanjih zapletljajev je napravil v finančnih krogih sicer mučen vtis, toda na potek današnje predborze ni vplival.“

Oster članek v „Pesti Hirlap“, v katerem je bil govor o energičnih korakih Avstrije napram Srbiji v najkrajšem času, pa ni napravil prav nobenega vtisa.

Kakor se vidi, vplivajo na borzo razne vesti zelo občudno. Pri vsakem dogodku se tresejo borziancem hlače in ta strahopetnost je v veliki meri kriva, da trpi tudi trgovina in industrija.

Državni zbor.

Kritičen položaj. — Plačilo Jugoslovane. — Češki radikali obstruirajo.

V sredo ni imela zbornica plenarne seje, pač pa so zborovali razni odseki. Parlamentarni položaj se je poslabšal in se mnogo govori o zaključitvi seje in o § 14. Krivda se valja na narodnem radikalce, ki v justičnem odseku obstruirajo zakon v „vojnih dolžnostih.“ Deloma se hoče napraviti odgovorne tudi Jugoslovane, ki ne puste, da bi se z njimi še dalje pomotalo.

V budžetnem odseku je imel poslanec dr. Korošec v sredo peturni govor, v katerem je ožigosal vlado zaradi zapostavljanja Slovencev v kulturnem in narodnem oziru.

V pododseku za italijansko pravno fakulteto je stavil ta dan poslanec dr. Bugatto predlog, da naj pride italijanska fakulteta v Trst. Nato pa je stavil dr. Korošec predlog, da se naj ustvari junktim med italijansko fakulteto in jugoslovansko univerzo, na kar pa je načelnik Rosner izjavil, da ne more pripustiti glasovanja, ker se pododsek bavi samo z italijansko predlogo. Dr. Korošec je nato izjavil, da pri takih razmerah ne more več vstrajati in se je odstranil.

V četrtkovni seji pododseka za laško fakulteto je profesor dr. Waldner stavil predlog, da se Dunaj kot sedež laške fakultete v zakonitem predlogu črta in je dejal, da se tudi njemu zdi sedaj Trst najbolj primeren.

Poslanec Masaryk, ki se je bil danes iz Beograda vrnil, je izvajal, da v laški univerzi v Trstu ne vidi nobene nevarnosti za Jugoslovane, marveč meni, da bo ta fakulteta le pripomogla k zbližanju obeh narodov.

Poslanec Pittoni je izjavil, da je zelo vzradoščen, da vlada sedaj splošno razpoloženje za Trst in upa, da se bo i vlada temu prilagodila.

Pri glasovanju se je nato soglasno sprejel kot sedež univerze Trst.

Dr. Korošec, ki je v zadnji seji odsek zapustil, ker se vlada in druge stranke na jugoslovanske zahteve niso hotele ozirati, ni bil navzoč.

V laških krogih se z velikim povdžkom kolportira nek članek „Corriere della Sera“, v katerem je rečeno, da je želeti, da avstrijska vlada, vpoštevajoč pomen trozveze, ustreže laškim nacionalnim željam v monarhiji.

Razun odsekov je imela zbornica včeraj tudi plenarno sejo. V pričetku je bil sprejet zakon o podpori družin mobiliziranih. Nato se je plenum zbornice bavil z drugim branjem rekrutnega kontingenta za leto 1913. Češki radikalni poslanec je imel dvein pol ure trajajoči obstrukcionistični govor. Nato je sledilo več vprašanj in interpelacij.

Danes ima zbornica zopet plenarno sejo, istotako zboruje več odsekov.

Položaj je skrajno neugoden in za zbornico nevaren. Zdi se, kakor da se hoče vlada maščevati nad parlamentom radi poraza, ki ga je doživela pri zakonu o vojnih dolžnostih. Vlada zavzema glede spremembe nekaterih točk zopet bolj odklonljivo stališče, vsled česar opozicionalne stranke, v prvi vrsti češki radikali, nočejo opustiti svoje obstrukcionistične taktike. Dozdaj so bila vsa posredovanja brezvspešna. Vladni listi so zatrjevali, da bo zbornica odgođena, če se Čehi do včeraj zvečer ne uklonijo. Zgodilo se pa to ni in se hoče, kakor pravijo zadnje vesti, še enkrat poskušati s posredovanjem. Do sobote pa mora pasti odločitev. Ker tudi

naši poslanci možato branijo nam po ustavi zajamčene pravice in pri vsaki priliki obračunajo z vlado in njenimi strankami, kričijo nemški listi tudi o obstrukciji Jugoslovanov in hočejo zvaliti odij nedelavnosti državnega zbora tudi na nas. Tega pa ne povedo, da potiska vlada s svojimi strankami našim poslancem opozicijonelno orožje naravnost v roke, ko jih bagatelizira na tak nedopusten način, kakor se je to zgodilo pri vprašanju italijanske pravne fakultete.

Glavno zanimanje je bilo včeraj koncentrirano na justični odsek, v katerem je v razpravi zakon o vojnih dolžnostih. Po seji zbornice je imel odsek zopet sejo, ki je trajala v jutranje ure. Baže se hoče v nepretrgani seji rešiti zakon. Češki radikalci še vedno obstruirajo.

Politični pregled.

Kazenska preiskava proti bivšemu splitskemu županu.

Proti bivšemu županu Vinku Kataliniču je že uvedena kazenska preiskava radi hudo delstva veleizdaje. Policijski komisar Peršič ga je namreč ogradil, da je svoj govor na demonstrirajočo množico končal s stavkom: „Upam, da bodo srbski junaki osvobodili tudi nas.“ Katalinič je vložil proti komisarju Peršiču tožbo radi obrekovanja, češ, da inkriminiranih besed ni rabil, ker mu je govor sestavil magistratni tajnik in poslanec Mikačič in je on govoril samo to, kar je mel na listu zapisano. A na onem listu pa teh inkriminiranih besed ni. Jasno je torej, da mu je najbrž policijski komisar Peršič te inkriminirane besede enostavno podtaknil. — Kazensko preganjanje bivšega župana Kataliniča vzbuja v Splitu in po celi Dalmaciji seveda prav veliko ogorčenje.

Zanesljivost Italija kakor zaveznice.

Pariški „Figaro“, ki je na glasu zelo resnega lista, objavlja sledečo izjavo nekega italijanskega diplomata:

„Grozilne besede nemškega kancelarja in izjava, da bi Nemčija podpirala Avstrijo, ko bi to poslednjo v nje boju s Srbijo napadla kaka tretja vellesila, so obvezne le za Nemčijo in niso utemeljene v pogodbi trozveze. Take izjave in take grožnje se more opravičevati k večjemu z več ali manj nasilnim tolmačenjem avstro-nemške pogodbe, sklenjene leta 1879, a objavljene leta 1888. Trozveza je izven igre in ko bi se pojavil slučaj, ki ga je omenil nemški kancelar, bi se nahajala Italija v položaju popolne neodvisnosti in ne bi se smela brigati za drugo, nego za obrambo lastnih interesov. Ti interesi pa ne bi bili več enaki avstrijskim, ko bi Avstrija s svojo intrazigenco povzročila oborožen konflikt s Srbijo z vsemi posledicami, ki bi mogle slediti iz tega.“

Po domače, nediplomatično, povedano, bi se to reklo tako-le: Če bi se Avstrija zapletla v vojno s Srbijo in bi jo Rusija napadla za hrbotom, bi Italija izrabila to lepo priliko ter bi napadla Avstrijo od strani. Tudi ta zveza z Italijo je pač le ena avstrijskih specijalit. Povsod drugje na svetu bi bile nemožne take nezanesljive, da, direktno nenaravne zveze.

Naše prireditve.

Celje.

V četrtek, dne 12. decembra, se je vršil okrožni zadrudni shod za savinjsko okrožje, kateri je bil kljub temu, da se vrši letos že drugi okrožni shod za imenovano okrožje, prav dobro obiskan. Shod je trajal skoraj tri ure in so se na njem razmotrivala za zadrudništvo velevažna vprašanja.

Gospod nadrevizor Vladimir Pušenjak je podal mnogo važnih navodil za poslovanje in se je po njegovem poročilu vnela prav živahna debata.

V isti se je zlasti povdajalo, da so zadrug, katere ne pripadajo Zadrudni zvezi v Ljubljani, začele zviševati obrestno mero in loviti hranilne vloge. Posebno se je povdajalo, da se je zelo zvišala obrestna mera za posojila in da so posojiljemalci s tem postopanjem silno prizadeti, ker ljudstvo občuti že itak posledice slabe letine.

Od vseh govornikov se je povdajalo, da članice Zadrudne zveze v Ljubljani ne morejo odobravati tega postopanja in da le prisiljene vsled nezadrudne agitacije raznih nasprotnih zavodov morajo zvišati obrestno mero in s tem pritisniti na dolžnike. Povdajalo se je nadalje v debati, da so kmečke posojilnice v tako ugodnem položaju, da jim ni treba sešaj v času denarne draginje odpovedovati kakih posojil.

Po debati je predaval nadrevizor gospod Vladimir Pušenjak o gospodarskih organizacijah kapitalistov, kakor tudi srednjega stanu in z neštevilnimi vzgledi dokazal, da čutijo te banke in borze posledice balkanske vojne, dočim zavodi, kojih delovanje je omejeno na kmečki stan, ne čutijo denarne draginje in posledice balkanske vojske.

Raznoterosti.

Iz južne železnice. Prestavljena sta adjunkti Ludovik Črnak iz Trsta v Inomost in asistent Fr. Temm iz Maribora v Trst.

Zadrudna zveza v Mariboru javlja, da se vrši v četrtek, dne 19. decembra, ob pol 10. uri predpoldan, okrožni zadrudni shod v Mariboru za vse zadrug v mariborskem okrožju. Shod se vrši pa v prostorih Katoliškega mojstrskega društva, Viktringhofgasse šte. 20. Na dnevnem redu so zelo važne, za sedanj čas pereče zadeve in je pričakovati, da bo sleherni zadruga poslala k shodu nekaj svojih zastopnikov.

Bavarski princ-regent umrl. Včeraj, dne 12. t. m., je umrl bavarski princ-regent Luitpold v starosti 91 let. Vlado je nastopil leta 1866 v starosti 66 let po tragični smrti slaboumnega kralja Ludovika II. v jezeru Stahrenberg. Bil je prepričan katoličan. Na prestolu mu sedaj sledi princ Ruprecht.

Današnja številka obsega samo šest strani. Radi montiranja novih vlagalnih strojev je nemogoče, tiskati list na velikem stroju, vsled česar naša tiskarna ne zmore dela. Ker moramo rabiti mali stroj, je tudi razsvetitev lista nekoliko drugačna, kar naj čitatelji blagovolijo vpoštevati. Oprosti naj se nam tudi, če smo morali več stvari odložiti.

„Slovenski Gospodar“ radi montiranja vlagalnih strojev tudi ni bil pravočasno iztiskan. Toliko v pojasnilo cenjenim naročnikom, ki gotovo težko pričakujejo svoj list. Naj se nam blagovoli oprostiti.

Za „Slovensko Stražo“ je nabrala učenka II. razreda vadnice častitih šolskih sester v Mariboru, Franica Sturmova, 800 lepo urejenih obrabljenih poštinih znamk. Hvala lepa.

Štajersko.

Cerkev sv. Alojzija v Mariboru električno razsvetljena. Na praznik brezmadežnega spočetja D. M. v nedeljo, dne 8. t. m., je bila cerkev sv. Alojzija v Mariboru prvokrat električno razsvetljena. Razsvetljava je upeljana na nov način s pomočjo reflektorjev. Luč je mirna in pri vsej milobi vendar intenzivna. Načrte je napravil podravnatelj bogoslovja velečastiti gospod dr. Josip Somrak.

„Slovenska Straža“ ima v ponedeljek, dne 16. decembra svoj običajni družinski večer pri gospodu Kirbišu.

„Svobodna šola.“ Na zborovanju „Svobodne šole“, ki ga omenjamo na uvodnem mestu, je bil izvoljen nov podružnični odbor. Načelnik je železniški nadrevident Bühl. v odboru je tudi profesorica Puchleitner. Čudimo se, da se niso pridružili novi podružnici tudi naši slovenski liberalci, ki v Weixlovem koledarju proklamirajo, kakor dr. Bernhartl, boj proti klerikalizmu za najpoglavitejšo dolžnost. Gliha vendar vkup štriha.

Maribor. Hugo Bauman, doma iz Ormoža, sedaj ključavničar v delavnici južne železnice v Mariboru, je v petek popoldne popravljal neki stari voz. Med njegovim delom je pa priletel od nasprotne strani neki drugi voz, ga je stisnil med „pufarje“ in ga v trebuhu in na hrbtu zdajno poškodoval. Rešilni voz ga je odpeljal v bolnišnico.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Miha Vrenčur, žagmojster pri gospodu Avguštinu Lešniku, lesnem trgovcu pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, je v ponedeljek, dne 9. t. m., popoldne, ponesrečil pri cirkularni žagi na ta način, da je prišel z desno roko preblizu žage, katera mu je štiri prste odrezala. Ponesrečenca so takoj odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Ruše. Iz našega liberalnega pašalika. Dne 11. t. m. so stali pred mariborskim okrajnim sodiščem sledeči velmožje liberalne stranke: bivši kandidat Viktor Glaser, Fric Glaser, Karl Lingl, Alojz Jug, Adolf Friedrich, Anton Petin in Josip Mulej. Prvih šest je bilo obtoženih, da so v Mulejevi gostilni igrali prepovedane hazard-igre (21). Nedavno (dne 25. novembra) so se pri igri blizu polnočne ure med seboj skregali. Fric Glaser in Alojz Jug pa sta se celo stepala. Pri sodni obravi je Jug očital gospodu Viktorju, da mu je posodil pri igri 200 K, katerih pa sedaj gospod Viktor Jugu ne mara vrniti, čeravno ve, da je on (Jug) le mal kočljar. Obsojeni so bili: Fric Glaser na 30 K, Viktor Glaser, K. Lingl, Adolf Friedrich in Anton Petin na 20 K in J. Mulej na 10 K globe in plačilo sodnih stroškov. Al. Jug je bil, ker je sokrivce ovažil, oproščen. Čeravno so vsi obtoženci verni člani Narodne stranke, so se pa skoraj izključno pri obravi s svojim zagovornikom dr. Glaserjem, predsednikom „Maribora“ vred, posluževali — nemščine. Radikalni narodnjaki:

Muta. Na Muti priredi v nedeljo, dne 15. t. m., ob pol treh popoldne, slovenska šola s svojimi otroci veselico. Otroci deklamirajo, pojo ter vprizore igro „Sneguljčica.“ Nazadnje pa pride še sveti Miklavž ter obdaruje revne slovenske otroke.

Gornja Radgona. Gospod Peter Potočnik je poslal za „Slovensko Stražo“ 7 K 20 v, katere so zložili rodoljubni gostje. Živijo!

Gornja Radgona. Radi sklepanja računov posojilnica od dne 22. decembra 1912 do dne 2. januarja 1913 ne bo delovala s strankami, vsled česar odpadejo uradni dnevi dne 24., 27. in 31. decembra 1912.

Jarenina. Na novega leta dan se vrši pri nas popoldne po večernicah občni kmečkega bralnega društva. Na vspredu: poročilo odbora, volitev novega odbora, sprejem novih udov, govor in šaljivi sročolov s krasnimi dobitki. Jareninčani in sosedje, pridite polnoštevilo.

Smrtna kosa. Umrl je danes župan gospod I. Santl v Vukovskem dolu pri Sv. Jakobu v Sl. gor.

Mariberg. Na božično noč, dne 24. t. m., ob 10. uri zvečer pred polnočnico, se priredi v mežnariji pri Sv. Janezu gledališka igra in sicer: „Pri gospodi“ in „Jezuščku v jaslicah.“ Zraven se bo še pelo, govorilo in deklamiralo.

Frankolovo. Naša novoustanovljena Mladiška zveza ima v nedeljo, dne 15. t. m., popoldne po večernicah, svoje mesečno zborovanje. Mladiči, le pridite gotovo. Po zborovanju ima odbor Mladiške zveze sejo.

Št. Jurij ob južni železnici. Kmetijska podružnica ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 22. t. m., ob 3. uri popoldne, v gostilni gospoda A. Nendlna. Na sporedu je poročilo odborovo, predavanje o živinorejskih novotarijah, žrebanje orodja in volitev novega podružničnega odbora. K obilni udeležbi vabi odbor.

Mala Nedelja. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 22. t. m., po rani službi božji v soli, gospodarsko zborovanje, na katerem predava deželni živinorejski nadzornik gospod Jelovšek. Istočasno se bo tudi sprejemala udnina za prihajajoče poslovno leto.

Zalec. Znani Franc Virant iz Žalca je bil pred celjskim sodiščem po § 312 kazenskega zakona obsojen na 1 teden dni zapora z enim trdim ležiščem.

Vransko. Slovensko pevsko društvo „Vranska Vila“ je podarilo celo pri Miklavževem večeru nabrano vstopnino v znesku 33 K 30 v vranski šolski kuhinji. V imenu obdarovanih otrok izreka za ta velikodušni dar najiskrenejšo zahvalo Ivan Kramar, vodja.

Celje. Dela za upeljavo električne luči v mestu Celju so v polnem teku. Že štiri tedne je pri tem delu zaposlenih veliko število delavcev. Tok bo napeljan od Westenove tovarne pod zemljo in ga zdaj napeljavajo že po mestu. Kakor se kaže, bodo komestu kmalu gorele električne žarnice.

Prememba posesti. Lekarno pri „Mariji Pomagaj“ v Celju je dosedanj lastnik gospod O. Schwarzl prodal farmacevtu gospodu Rupertu Gasserju iz Graeca.

Iz okolice. C. in kr. major Kamilo Rammel in gropa soproga, grajščaka na Freienbergu pri Celju, sta darovala povodom božičnih praznikov za občinske uboge celjske okolice znesek po 50 K. Občinsko predstojništvo izreka za ta dar prisrčno zahvalo.

Ponarejeni petkronski tolarji. V gostilno Jožef Karba na Spodnji Hudinji je te dni prišlo več fantov, med njimi tudi mlinar Janez Podergajs, in so tam popivali. Ko je Podergajs hotel plačati svoj račun, je dal gostilničarki petkronski tolar, katerega je pa ta takoj spoznala za ponarejenega. Podergajs je najbrž član kake družbe ponarejvalcev denarja.

Roparski umor? V nedeljo, dne 8. t. m., zvečer se je vračal 62letni raznašalec kruha Mihael Somrak iz Ostrožnega proti Celju domov. Kmalu, ko je iz Ostrožnega odšel, so ga našli po cesti dočeli ljudje hropečega z težko rano na glavi v nezvesti ležati v cestnem jarku. Spravili so ga v celjsko bolnišnico, kjer je v ponedeljek umrl. Ker mu je manjkal denar ter ura in verižica, kar je vse, kakor je dokazano, imel pri sebi, sumijo ljudje, da se gre tukaj za roparski umor. Umora je osumljen neki Al. Lednik, ki je na Ostrožnem poznan kot nasilen in ničvreden človek ter je od nedelje neznan kam izginil. Orožništvo ga zasleduje. Umorjeni je skozi 40 let nosil kruh od celjskega peka Achleitnerja v dve uri oddaljeno Galicijo in ga je že enkrat nek lopov skoro na cesti ubil in oropal. V zahvalo za takratno rešitev je dal postaviti ob cesti kapeleco, v kateri je podoba petrovske Marije.

Sv. Jurij v Slovenskih goricah. Bralno društvo „Edinost“ priredi na Stefanovo, dne 26. t. m., popoldne po večernicah božično slavnost. Vspored obsega pete, deklamacije, govor o balkanskih Slovanih, igro „Mojstra Križnika božični v čer“ ter prosto zabavo s tombolo. Prireditve bo nudila vsakomur obilo pouka in poštene zabave. Torej pridite in se sami prepričajte!

Dalje na strani 5.

Premirje — Mirovna pogajanja. — Mednarodni položaj.

Mednarodni položaj se presoja trenutno nekoliko bolj optimistično. Vseh oči se obračajo sešaj v London, kjer se s prihodnjim tednom pričnejo mirovna pogajanja in bo zborovala tudi konferenca poslanikov. Razen velesil se bo te konference udeležila skoro gotovo tudi Rumunija. Trozveza podpira njeno tozadejno zahtevo. Glasovi o konfliktu med nami in Rusijo so utihnili in se smatra nevarnost svetovne vojske za odstranjeno. Tudi spor med Avstrijo in Srbijo stopa nekoliko v ozadje, kar pomenja, da se blaži. Srbija je pripravljena, dati zaščeno radi slučaja Prochazka. Vodilni bolgarski politik dr. Danew, ki se je na potu v London mudil pri Barchtoldu na Dunaju, se je izjavil, da ne veruje na vojsko med Avstrijo in Srbijo. Sličen glas prihaja iz Berlina. Samo nenavadne razmere pri nas doma nam pravijo. Da še visi nekaj v zraku. Toda to nas ne sme nič vznemirjati, ker je pač naravno, da mora biti država pripravljena za vse eventualnosti. Bog daj, da bi nam prinesli božjega miru tudi zagotovilo miru.

Pismo iz Črnogore.

Cetinje, 8. dec.

Kakor je znano, se je v veliki Evropi, zlasti pa v centrali naše najbližje sosedne Avstrije, na Dunaju, postavilo nasproti geslu balkanskih zaveznih držav — „Balkan Balkancem“ — pred vsemi geslo, ki je veliko ožjega pomena in katerega izvršitev naj bi bila za vse večne čase tisti kamen, ob katerem naj bi se spodtikali balkanski narodi ob vsaki priliki, namreč geslo: „Albanija Albancem.“ Proglasili so že neodvisnost Albanije in so pristavili še zraven, da si te neodvisne Albanije ne morejo misliti brez — Skadra, da bi se torej Črnogora morali odreči Skadru.

Komaj pa se je raznesel ta glas po Črnigori, namreč, da bi se Črnogora morala odreči Skadru, ki bi naj pripadal samostojni in neodvisni Albaniji, je zadonelo po vsej Črnigori: Tega pa nikdar! — Črnogorci, od kralja pa do zadnjega najpriprostejšega ovčarja, se ne odreko za nobeno ceno temu končnemu smotru, po katerem streme, ne leta, desetletja, temveč stoletja in za čigar dosego so žrtvovali do sedaj tudi že v sedanjih vojni tolike žrtve na človeški krvi in blagu. Posebno pa se ne odreko še Skadra sedaj, ko čakajo pred skadarskimi vrati, da se mesto vda, dobro vedoč, da ta trenutek nikakor ne more biti več dalet.

Vse upanje Črnogore sloni sedaj na treh črnogorskih poslancih, ki so odpotovali v London, da branijo in zagovarjajo interese Črnogore. Črnogorci upajo, da jim to upravičeno zahtevo prizna tudi Evropa, kakor je tudi Črnogora trdno prepričana, da je popolnoma upravičena zahteva Srbije po lastnem pristanišču ob Jadranskem morju, ker je neobhodna potrebna za njen gospodarski razvoj in da se prav tako tudi prizna Srbiji ta pravica v londonskih pogajanjih.

Da Turki niso vedeli, da je sklenjeno premirje, se je poročalo že brzojavno. Pripomniti je tukaj treba, da so Turki vkljub temu, da so jim Črnogorci oficijelno po dveh glasnikih sporočili sklenitev premirja, zlasti močno s topovi obstreljevali črnogorske pozicije na Seročki in Obliki, dočim pa je turška infanterija z Brdic udarjala na Seročko od Taraboša pa na Obliko. Črnogorci so imeli ukaz, da ne odgovarjajo, ker pa se le niso mogli drugače ubraniti turškega napada, so začeli tudi streljati in so odbili napad.

Položaj v Skadru.

Pred Skadrom se nadaljujejo boji. Turki so poskusili v močno ofenzivo in so prisilili Črnogorce, da so morali aktivno nastopiti proti njim, da jih niso Turki potisnili nazaj. Nastop Turkov vzbuja med Črnogorci splošno začudenje, tem bolj, ker je dobil turški vrhovni poveljnik v Skadru od nemškega poslanika kopijo protokola o premirju. Nemški poslanik je tudi izjavil, da je njegova misija končana in da njega ne zadene nobena krivda, če se poveljnik Skadra ne drži doleč pogodbe. Črnogorci so sklenili nadaljevati sovražnosti zaradi nastopa skadrskega poveljnika.

Za „Rudeči križ“ balkanskih držav.“

Češki pomožni komite „Rudečega križa balkanskih držav“ je nabral do zdaj že nad 1.000.000 K, in jih odposlal.

Avstrija in Srbija.

Dr. Dillon piše v „Daily Telegraph“, da bo Avstrija na konferenci poslanikov v Londonu zavzela sledeče stališče:

1. Avstrija odklanja diskusijo o cesiji kakoršnegakoli dela albanske obali kaki balkanski vlasti. Avstrija ne dovoli v tem oziru nobene diskusije, k večjem le diskusijo o mejah Albanije, izključivši pa obal.

2. Zahteva, da Srbija odkrito izjavi, da bo albanske meje spoštovala.

3. Avstrija zahteva, da se v polni meri upoštevajo njeni interesi pri modifikacijah, ki se bodo vsled turških teritorialnih cesij izvršile pri orijskih železnicah. Ali bi morali novi posestniki garantirati nemoteni obrat ali pa bi morala družba železnico prodati.

4. Avstrija zahteva revizijo trgovinskih pogodb s Srbijo in Bolgarijo, ki bi vsaj Avstrijo vsled teritorialne izpremembe, ki zadene njene dosedanje turške trge, primerno kompenzirala.

Stališče Rusije je znano.

„Morningpost“ ima iz najvišjih krogov sledeče informacije:

Stališče Rusije je vsem vevlastim in tudi Avstriji dobro znano. Sasonov je Avstriji najprej še predlagal sporazum na podlagi status quo. Ko se je ta podrl, je Sasonov Avstriji predlagal, naj se vevlasti izrečejo, da so na Balkanu desinteresirane. Avstrija tega ni sprejela zaradi Albanije. Rusija je Srbiji svetovala zmernost, a Avstrijo tudi obvestila, da smatra srbsko pristanišče za življenjski interes slednje. Ker je Avstrija izjavila, da ne more dovoliti političnega dohoda Srbije k Adriji, se je Rusija zaradi miru udala, zahteva pa slejkoprej, da mora prosti dohod Srbije do Adrije garantirati popolno gospodarsko neodvisnost in tudi popolnoma nemotni uvoz orožja in municije. Rusija pričakuje, da bo Avstrija tudi kaj odnehala in se pokazala nasproti Srbiji velikodušno, ker ji to gotovo ne bo v škodo. Sicer pa v Peterburgu verujejo v mir in različnim pojavom v Avstriji ne pripisujejo drugega pomena, kakor tega, da izvirajo iz želje, manifestirati, da je Avstro-Ogrska še vedno velesila, cesar pa nobeden ne taji.

Svarilen glas iz Italije.

„Messaggero“ piše o vprašanju trozveze, nje obnovitvi in o dobi njenega trajanja. Na to prehaja v eni sapi preko Avstrije na Rusijo, trdeč, da bi Rusija konečno vendar morala radi Srbije zgrabiti za orožje in bi tako povzročila evropsko vojno. Govoreč o Srbiji, piše, da se je ta država zelo umerila in pravi, da je Srbija javila, da prepušča svoje zahteve evropskemu mnenju in sporazumu, zadovoljna s tem, kar bodo odločile velesile. Bolj miroljuben pač ne bi mogel nikdo biti, piše „Messaggero“ in končava:

„Kako pa odgovarja Avstrija? Ona govori z vedno višjim glasom in grozi desetkrat na dan. Postavimo, da si naša zaveznica res ne bode premislila: No in njej bomo morali potem slediti, če smo slovesno in predčasno obnovili trozvezo? Ne poznamo volje naše vlade, a poznamo dobro dušo naroda, da moremo reči bivšim in bodočim zaveznikom: Takrat pa Italija ne bo mogla iti z vami.“

Srbske kmetijske zadruge in vojska.

Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug kraljevine Srbije je izdala okrožnico, v kateri poučuj ljudi, kako naj rodbine, ki imajo vkljub vojski pri hiši dosti delavnih moči, pomagajo bratom, ki niso tako srečni. Zdi se nam umestno, da priobčimo to okrožnico, iz katere se vidi, kako junaški srbski kmet pomaga svojemu sosedu, katerega moška družina se nahaja v vojski.

Okrožnica se glasi tako-le:

„Kakor so se vsi sposobni moški dvignili, da složno s skupnim trudom pribore svobodo zatiranim bratom, tako se morajo oni, ki so še doma ostali, dvigniti in složno pomagati doma in na polju tistim, ki so brez pomoči in jim je nemogoče, da si sami pomagajo.“

Vse življenje in temelj srbskih kmetijskih zadrug je osnovan na tej veliki misli in na tem vzvišenem načelu. Ze leta zidajo zadržniki svoj napredek na osnovi vzajemne pomoči in pripravljajo pot boljši in svetlejši bodočnosti ter morejo pokazati na ogromne vspehe.

Zato vsakdo po pravici pričakuje, da bodo člani kmetijskih zadrug, ki so ostali doma, v njih obojnosti pa njih stariši, njih žene in njihovi otroci, pred vsemi drugimi vstali, da z vzajemno pomočjo izvrše vsa jesenska dela vsem onim članom in nečlanom, ki se za skupno stvar — za srečo in slavo domovine — bore daleč od dosedanjih mej kraljevine Srbije, med tem ko so doma ostavili nekoraslo družino, ki ne more sama brez svojih hraniteljev in braniteljev jesenskega dela izvršiti.“

Mi smo uverjeni, da so srbski kmečki zadržniki ta nauk svoje zveze zvesto poslušali. Tudi srbski vojniki se ne bi tako junaško borili, če bi ne bili brez skrbi za svoje gospodarstvo doma.

Slovenski zdravniki.

Slovenski zdravniki dr. Slajmer, dr. Tanjšek, dr. Krajec, dr. Oražen, dr. Kučera so se vrnili iz Niša v Ljubljano.

Razvrstitev srbske armade.

„Neue Freie Presse“ poroča:

Ko se je premirje sklenilo, so stale pri Bitolju štiri divizije prve prestolonaslednikove armade, ena divizija in ena brigada tretje armade sta prodirali čez Albansko, Tirano proti albanskemu obrežju; dve močni brigadi četrte armade sta stali v ozemlju Medua—Lješ—Drač; dve diviziji druge armade pred Odrinom, v Sandžaku je stala močna brigada četrte armade, ostale čete tretje in četrte armade so bile razdeljene v zasedenem ozemlju.

Večina prestolonaslednikove armade se je od takrat z železnico prepeljala iz Bitolja nazaj v Srbijo in stoji sedaj med Belgradom in Nišem.

Srbe, ki stoje ob albanskem obrežju, prepeljejo grške ladje, če bo potrebno, v Solun, iz Solunga se pa vrnejo po železnici v Belgrad.

Brigada, ki stoji v Sandžaku, se ojačuje s Srbi iz Sandžaka in je pripravljena, da odrine na bosensko mejo.

Srbska vlada je pozvala pod orožje sedaj še vse moštvo tretjega reda in pa vse rezervne častnike. Organizirajo se tudi vstaške čete.

PODLISTEK.**Vzgoja v rodbini in življenju.**

Literatura, ki se peča z vzgojnimi vprašanji, z razmerjem med šolo in domom, je narasla v nepregledno množino, zlasti pri velikih narodih. Nedavno je izšla v nemškem jeziku knjiga, ki se bavi z vzgojnim vplivom rodbine in življenja. V uvodu pa pravi pisatelj, kako se splošno precenjuje vpliv šole — zmago Prusov nad Avstrijo leta 1766, da je povzročil pruski učitelj — in kako se vsled tega le precenjevanja po krivici naklada sedanji šoli odgovornost za vse nevspehe današnje vzgoje. Zato je potrebno opozoriti sodobnike na veliko vzgojno moč onih činiteljev, ki poleg šole vplivajo na našo mladino, to sta dom in življenje. Knjiga je razdeljena na dva dela: 1. Dom kot vzgojevališče. 2. Vzgojni vpliv življenja.

Prvo poglavje govori o važnih napakah domače vzgoje. Temeljne misli so: Vzgoja se začne pri rojstvu! Ta prva vzgoja je navada na red. Tej naj sledi vzgoja k pokornosti, k skromnosti (pri igračah in zabavah) ter k delu. Zlasti delo se premalo goji v današnjih rodbinah, vsled tega otroci potem niso kos zahtevam šolskega dela.

Drugo poglavje uči, koliko vzgojnih sredstev je rodbina izgubila v modernih življenjskih razmerah. Vzgoja k delu je na primer v mestih popolnoma zaostala. A tudi v ostalem, v boju proti alkoholu, proti laži, v spolni vzgoji rodbina ne stori svoje dolžnosti. Ne besede, ampak zgledi in dejstva vzgajajo.

Tretje poglavje kritizira vzgojne dolžnosti in vspehe posameznih članov rodbine. Matič je prva vzgojiteljica otrok, toda je navažno slabo pripravljena za ta svoj vzvišeni poklic. Matere pa so tudi dostikrat premehke in preveč popustljive. V tem oziru so očetje boljši, ker so trdnjši in dosledni; imajo pa druge napake: naglo jezo, častihlepnost in ne-

zadostno upoštevanje otrokovih lastnosti. Dostikrat silijo otroke v poklice in študije, katerim otrok ni kos, potem pa se daje krivda šoli. Stari stariši navadno slabo vzgajajo svoje vnuke, jih razvajajo, ker hočejo doseči njih ljubezen. Dobri vzgojitelji so bratje in sestre približno istih let, ti se vadijo med seboj v spravljivosti in strpljivosti. Zato je dobro, ako je več otrok v rodbini. Najbolj nevaren za vzgojo otrok je vpliv služinčadi, tej moramo kolikor mogoče odtegniti otroke ter zbuditi njih vest in čut odgovornosti napram otrokom.

S četrtnim poglavjem se začne drugi del te knjige. V njem se povdarja važnost slučajnih izobraževalnih vplivov, katere moramo dobro opazovati.

Peto poglavje nosi naslov: mladina in ulica. Otroška narava zahteva gibanje in prostost, zato pa silijo mestni otroci na ulico, ki jim nudi vedno izpremembo in je njihova učiteljica v dobrem in še bolj v slabem. Zlasti nevarna je ulica v noči v zdravstvenem in нравnem oziru. Pisatelj navaja tu statistiko, kaj je v raznih večernih urah (do polnoči) v mestih našel stotine otrok na ulici. Da se ugoditi otroški potrebi po gibanju, zahteva velika igrišča; da se ublaži slab vpliv ulice, je zlasti potrebna policijska ura, po kateri otroci ne bi smeli biti na ulici.

Šesto poglavje: mladina in zabave. Graja se razvada, da se otroci jemljejo v gostilne, opozarja se na nevarnost drugih zabav: varijete, kinematograf itd., ki so vse preračunjene na razburljivost občinstva. S tem se mladini kviri zmožnost življenja, poželjenje po uživanju pa se stopnjuje. Protisredstva: igre, narava in umetnost.

Najobširnejše je sedmo poglavje: mladina in čtivo. Pisatelj pozdravlja gibanje za povzdigo mladinske književnosti, a opozarja na narščajočo nevarnost izvržene umazane literature, ki se vsiljuje s sumljivimi naslovi in ilustracijami po izlozbah. Posebno pozornost posvečuje časnikom in ta del njegove razprave bi naj brali vsi žurnalisti. Časniki se mladini ne morejo odtegniti, mladina jih čita in sicer ne čita člankov in razprav v njih, ampak ta-

kozvane dnevne novice, malo kroniko, iz sodne dvorane in podobne vabljive rubrike, pod katerimi pri- našajo časnik resnične in izmišljene senzacijske novice, opisujejo na dolgo in široko razna hudodelstva, poveličujejo zločince, presestnike, samoumorilce itd. Pisatelj je našel v nekem dnevniku tekom 14 dni okoli 150 notic in člankov, ki so se bavili s takimi izvržki človeštva. O vsakem ubijalcu, presestniku itd. se pišejo celotni življenjepisi, ko pa je pisatelj čital kratko notico o nekem hamburškem pristaniškem uradniku, ki je tekom let 16 ljudem rešil življenje, ni mogel niti v največjih dnevnikih nič več najti o tem možu. Opravičeno vzkliče: koliko bi se pisalo o morilecu, ki bi umoril 16 ljudi! Pisatelj še predlaga, naj bi se založniki časnikov in žurnalisti združili v svrhu očiščenja časnikov od tako škodljivih notic.

Osmo poglavje: socialni vplivi. Ti so uboštvo, zapuščenost šoli odrasle mladine, naglo pridobljeno bogastvo in velikomestno življenje. O nevarnosti naglo in brez truda pridobljenega bogastva mi je tožil tovariš, ki deluje na šoli v kraju, ki se je v vdev desetletjih razvil iz puščave v bogat obljuden kraj, kjer je cena zemljiščem naglo visoko poskočila. In lastniki zemljišč, katera so poprej bila brez vrednosti, so postali čez noč bogataši brez lastnega truda, ne vejo ceniti ne telesnega, ne duševnega dela, a hočejo, da bi njih otroci istočako brez truda dosegli ono izobrazbo, ki bi bila primerna socialnemu stališču, katero zavzemajo po svojem bogastvu.

Deveto poglavje razlaga košljive posledice, ki izhajajo iz vpliva množice na posameznika. To je v šoli terorizem razreda, ki prisili vse učence k solidarnosti — večinoma v slabem, to je v življenju duh mase, ki zamori plemenite posameznike, da ne pridejo do veljače, kakor to prav lepo ilustrira splošna volilna pravica brez proporcionalnega sistema.

V desetem poglavju izraža pisatelj svoje upe in želje: da bi pedagogi po poklicu dobili vpliv na vzgojo ljudstva, preč vsem na stariše, da bi se sploh vsak odrasleec zavedal svoje odgovornosti za vzgojo mladine.

Aškerceva slavnost.

Aškerceva slavnost v Šmarju pri Jelšah dne 8. decembra se je imenitno — izjalovila. Videti vse te velike priprave in bobnanje na slavnost, bi človek mislil, da bo prišla vsa liberalna inteligenca iz vseh kotov in krajev. Vkljub temu, da so priredili poseben vlak, jih je prišlo iz Grobelnega z vlakom 60 in proti Rogatecu so se oddaljili celi 3. Na slavnosti je sviral celjska narodna godba in sentjurski pevski zbor je precej dobro popeval več Aškercevih pesmi, ki jih je uglasbil dr. Benjamin Ipavie. Slavnostni govor je imel profesor Ilesič iz Ljubljane. Proslavljal je Aškerca kot pesnika in orisal njegove zasluge za pesništvo. Mož pa brž ni zašel prave strune, ker poslušalci so se dolgočasili in so bili precej hladni. Po govoru vpraša nekdo svojega tovariša: „Ali veš, kaj je govoril?“ Tovariš: „Toliko vem, kakor prej.“

Ali je prišla ta izbrana inteligenca res Aškerca častit in se navduševati za kake velike ideje? A kaj še?! Kmalu so začeli ob zvokih godbe plesati in se navduševati za bogve kaj pri dobri starini. Tako so se veselili po svoje, dokler se niso ob eni uri po noči podali k vlakom. Najlepši pa je bil konec. — Razgreti od dobrega vina in plesa so se slednjič še radi neke dame med seboj sprli. Na nekega naprednjaka je pa cela slavnost ali vino — tega ne vemo — tako močno vplivala, da je hotel samo nemški govoriti. Se razume, da so takega „narodnjaka“ morali iz družbe izključiti.

Tako je potekla cela Aškerceva slavnost brez kake posebne nesreče. Pa tudi dobička nimajo od nje ne slovenski svobodomiselnici, ne Narodna stranka in ne kdo drugi, samo gostilničar Hajban je z njo čisto zadovoljen, saj je imel enkrat srečen dan.

Nov prisilni davek za naš narod.

Deželni šolski svet v Gradcu si je izmislil drago novotarijo. Zahteva, da si morajo vse šole in vsi krajni šolski sveti po celi deželi naročiti z novim letom, 1913 „Verordnungsblatt“ ali „Naredbeni list“ za 7 K, da se bodo v njem priobčevali ukazi, naredbi, razpisi služb itd.

Deželni in okrajni šolski sveti dobivajo od države na leto svoj „pavšal“ za izdajanje ukazov in naredb, zdaj bi jim pa naj šole to delo plačevale v obliki naročnine. Deželni šolski svet naj le določi list vsem šolam, toda naročnine nima pravico zahtevati, saj ne obstoji v tem oziru nobena postava. Če pa mu je tisk predrag, naj priobčuje svoje ukaze po sedanji navadi pismenim potom. Gospodje bi si pač delo radi olajšali na račun davkoplačnikov, povrh pa še prihranili oni „pavšal“ za druge namene in ob enem naklonili lep zaslužek graškim tiskarjem. Tako skuša nemški Miha slovenskega Janeza vedno bolj gospodarsko podjarmiti.

Na slovenskem Stajerju je 642 šol in krajskih šolskih svetov, kar bi vzelo našim davkoplačnikom okrog 5.000 K naročnine iz žepa, v celi deželi pa trikrat toliko, to je okrog 15.000 K.

Gradec dela račun brez gostilničarja. Ta denar porabimo mi lepo za svoje šole. Uradniki pri deželnem in pri okrajnih šolskih svetih so zato tu, da oskrbujejo vse potrebno v pisarnah; naj torej le še ostane vse pri dosedanj navadi. Dragih novotarij, ki so zrasle v domišljiji naših tlačiteljev, pa ne rabimo, zato naj ne bo nobenega krajnega šolskega sveta, ki bi svoje občane vpregel v kočijo, v kateri bi se radi vozili birokrati na — sprehod.

Delavčev delež na dobičku.

Angleški kapitalisti so zadnji dve leti posvečali precej pozornosti sistemu, ki bi delavcu zagotovil delež na dobičku. K temu jih je privedlo nemirno gibanje med angleškim delavstvom. Na Angležem životari ta sistem že skoraj 90 let, a prav ponižno. Zahteve delavstva hočejo kapitalistični teoretiki na ta način „zadovoljiti“, da so predlagali kapitalistom, naj priznajo delavstvu, da ga pomire, del njihove mezd kot delež podjetnikovega dobička. In angleška vlada je pravkar izdala poročilo o podjetjih, v katerih dobivajo delavci delež od dobička. Po tem poročilu je razločevati dve vrsti udeleževanja: istiniti delež od dobička in sistem delavcev združnikov.

Prvo vrsto označuje poročilo tako-le: „Delodajalec se pogodi z nastavljenici, da dobe kot delno odškodnino za svoje delo in kot doklado k mezd trdno določen delež podjetnikovega dobička.“

O sistemu delavcev združnikov pravi poročilo: „Delavec dobi delež od dobička in pusti dobiček ali pa del dobička v podjetnikovem kapitalu; na ta način dobi navadne pravice in odgovornosti posestnika akcij.“

V letih od 1829 do 1865 je bilo na Angleškem samo eno podjetje, pri katerem so dobivali delavci delež od dobička. Od tega časa pa je naraslo število teh podjetij na 299, a od teh je opustilo ta sistem že 166. Sedaj je 133 najrazličnejših obratov, v katerih je uveden ta sistem. 55 odstotkov teh obratov je uvedlo delež na dobičku še le v zadnjih desetih letih. V teh podjetjih je zaposlenih 106.189 delavcev, od katerih je 57,3 odstotkov udeleženih na dobičku.

Od teh 133 obratov ni nič manj kakor 33 plinarn z 28.246 delavci.

Iz teh števil je razvidno, da trpi sistem udeleževanja na dobičku na precejšnji „umrljivosti.“ Poročilo pove, da se je opustil sistem v dveh petinah od 166 obratov zaradi tega, ker se niso izpolnile nade, s katerimi se je uvedel sistem.

Povprečni delež na dobičku je znašal l. 1911 5% odstotkov mezd, prav toliko je znašal tudi delež v dobi od 1901 do 1911. Žal, da poročilo ne pove, kako so dobivali delavci tudi kraju odgovarjajoče mezd. Ali če bi bilo prav temu tako, je vendar delež na dobičku kaj borna odškodnina za to, da so se odrekli ti delavci vsem prednostim strokovne organizacije.

Prav očitno je, da je delavčev delež na dobičku le pretkan manever podjetnikov, da plačujejo nižje mezd. Sistema se zlasti oprijemljejo podjetniki, katerim ne uspeva obrat povoljno ali pa ki imajo malo odporno delavstvo. Na to kažejo zlasti sedeča dejstva: Niti enega podjetništva s tem sistemom ni najti med izobno organizirano rudokopno industrijo. Več kakor polovica o 166 podjetij je opustilo sistem, ker je trgovski promet nepovoljen in ni bilo dobička, da bi ga razdelili. Da je tako plinarn med podjetij, ki razdeljujejo dobiček, je vzrok v tem, da so plinarne na Angleškem — monopolizirane.

Da se je sistem obdržal v ostalih podjetjih, je razlagati s tem, ker podjetnik zabranjuje delavstvu, da bi svoje zahteve uveljavljalo. Zato so nam najboljše dokazi sodbne nekaterih podjetnikov, priobčene v vladnem poročilu. Poslovodja gospe Wantagove, ki ima 5000 akrov obsegajoče posestvo, piše: „Menim, da je izplačevanje premije glavni vzrok, da nismo imeli nikdar sitnosti z delavci na posestvu.“ Tvrdka Clarke piše: „Račnatelji so večinoma zadovoljni s sistemom. Najsrečnejši rezultat, ki smo ga dosegli z upeljavo tega sistema, je soglasje med tvrdko in nastavljenici. Nikdar se ne čuje o stankah ali kaj sličnem.“

Te kapitalistične sodbne so dovolj jasen razlog za to, da angleške strokovne organizacije dosledno odklanjajo sistem deleža na dobičku. Ta sistem je prav tak, kakor sistem onega prebrisanca, ki je navezal oslu snop sena tako pred nos, da ga ni mogel doseči, a vspodbudil ga je pa le k hitrejši hoji.

Razgled po svetu.

Gospodarske razmere Trsta. Med največjimi evropskimi trgovskimi pristanišči zavzema Trst že sedmo mesto. Preteklo leto je pristalo tu 10.434 ladij s prostornino 4.235.962 registriranih ton, dočim je odplulo 12.405 ladij s prostornino 4.245.962 r. t. Med njim je bilo domačih ladij okoli 10.300 s približno 3.500.000 tonami; med ostalimi je bilo največ angleških in italijanskih. Da se je promet tako povzdignil, je v prvi vrsti iskati vzrok v tem, da se je gmotno okrepila naša trgovska mornarica, ki se pa vsako leto pomnoži povprečno za 39.400 registrovanih ton. Avstrijska trgovska mornarica šteje 1794 ladij z 410.000 čistih, oziroma 695.000 kosmatih ton (bruto) in pripada večina (okoli 300.000 čistih ton) tržaški luki: med temi tržaškimi ladjami so skoraj vsi brodovi za daljše vožnje. Zaradi boljšega umevanja dostavljamo, da je koncem leta 1911 znašala prostornina trgovske mornarice celega sveta 43.1 milijonov ton, pri čemer je Avstro-Ogrska udeležena z 746.588 tonami in prirastkom 8,66% napram l. 1910. Ladije jadrnice se vedno bolj umikajo modernim parnikom; za daljšo vožnjo se sploh ne uporabljajo nobena jadrnica več. Za tržaško paroplovstvo je bilo minulo leto prav ugodno, osobito vsled živahnih zvez po Črnem in Azovskem morju. Tudi od izselencev ima tržaško paroplovstvo vedno več zasluga, ker njihovo število stalno raste. Leta 1910 se je preko Trsta izselilo 22.467 oseb, proti 21.103 v prejšnjem letu. Uvoz po morju je znašal 21.441.245 stotov blaga v vrednosti 745.000.000 K, izvoz po morju pa 9.280.540 stotov blaga v vrednosti 712 mil. kron. Po železnici se je lansko leto uvozilo v Trst 12.055.120 stotov v vrednosti 708.000.000 K. Najbolj živahen promet je bil z Levanto in Črnogoro, pa še tudi s Turčijo in z Egiptom, povsem slab pa z Grško in z Italijo.

Brezvestno izrabljanje patrijotizma. Le premnogokrat se je že zgodilo, da so izrabljali ljudje, ki so se kar cedili patrijotizmu, to sveto čustvo prav podlo v umazane in samopašne namene. Kakor poročajo listi, so se tudi v sedanjih kritičnih časih našli ljudje, ki delajo s patrijotizmom — brezvesten kšeft. Po „Grazer Volksblattu“ in „Alldesches Tagblattu“ posnemamo: „Upravičeno imenujejo borzo zanesljiv barometer za političen in gospodarski položaj. Borzijači so zelo tankočutni, oni slutijo približno se nevihto že v času, ko še drugi živijo v največji brezskrbnosti ali mirno spe. Borza ima pač zelo dobre stike s krmiljarji državne usode in s prvaki kapitala in industrije. Te vodilne moči so v stanju, mnogo preje kakor drugi spoznati važne zveze in s tem tudi tok dogodkov. Ti, ki so o vsem poučeni, pa imajo tudi možnost, da svoje znanje izkoristijo in si s tem pridobijo na borzi veliko bogastvo. Zatrjuje se, da zlorabljajo gotovi državniki in visoki uradniki, ki natanko poznajo naše odnose s Srbijo in Rusijo, svoje uradno znanje za borzne spe-

kulacije. Tako je pisal „Wiener Journal“ v svojem borznem pregledu dne 1. decembra: „Borza ne more in ne sme ostati nedelavna, in posledice tega so velika kurzna kolebanja, ki jih sedaj zaznamujemo dan za dnevom. Nadalje je gotovo konstatirati, da marsikdo izmed onih oseb, ki sedaj odločujejo usodo naše monarhije, svoje znanje, kakor se zdi, izrablja na borzi, eno pa je gotovo, da se na borzi izve skoro vse, še predno se je zgodilo.“ Bilo bi naravno žalostno, ako je res, da ekselence z vojnim ščuvanjem svojih listov spravljajo v skrbni vse prebivalstvo, dočim delajo sami v pričakovatju miru dobre kupčije in bogate.“ — Zdi se, da so poročila citiranih listov resnična. In če so resnična, potem bi bila pač vsa javnost upravičena, da se dvigne proti takemu pojmovanju patrijotizma pri naših državnikih. Sto in sto milijonov narodnega imetja bo šlo sedaj rakom živžgat in ribam gost, gotovi državniki pa si bodo zadovoljno gladili brade in spravljali v svoje žepke milijone, pridobljene igranje prav s to krizo! Bila bi to brezvestnost, kakoršne svet še ni videl.

Kako spe vladarji. „Corriere della Sera“ poroča, kako spe vladarji. Nemški cesar spi na navadni vojaški postelji, italijanski kralj Viktor Emanuel spi v mali železni postelji v popolnoma navadni sobi, kjer je le par škrinj medajl. Še originalnejše spi belgijski kralj, namreč v viseči mreži. Še bolj skromno pa spi japonski Mikado, ki leži na tleh, pokritih z navadnim pregrinjalom. Pod glavo pa ima par bambusovih palic. Popolnoma drugače pa spi nekronani petrolejski vladar Rockefeller, ki spi v sobi v najvišjem nadstropju svoje palače. Do tega njegovega tuskula se pride še le skozi celo vrsto sob in v njegovi predsobi mora stati več možjunakov izmed njegovega personala. Celó noč gore v palači in v vrtu okoli palače vse svetilke, tako da je vse še bolj razsvetljeno, kakor po dnevu. Stražniki neprenehoma hodijo po vrtu tega nekronanega kralja. In razen tega stražijo tega ubogega bogatina še dva telesna lovca.

Alkohol in napredovanje v šoli. Zdravnik dr. Meyer piše v mesečniku „Gute Gesundheit“ sledeče: Več učiteljev in šolskih ravnateljev je raziskovalo razmerje med uživanjem alkoholnih pijač in napredovanjem v šoli. Največkrat so razločevali pri tem tri skupine: otroke, ki so napredovali dobro, zadostno in nezadostno. Vsakokrat se je jasno videlo, da je oni šolar tem vspešnejše napredoval, čim manj alkoholnih pijač je zavžival. Otroci, ki so redno pili, so skoraj vsi nezadostno napredovali. Šolskim otrokom se ne sme dajati niti najmanjše množine alkohola. Alkohol uničuje otroško dušo in telo.

Izgubljena hči — milijonarka. V tovarno milijonarja Webstra v New-Yorku sta prišla pred teden dni prositi za delo dva stara človeka: mož in žena. Delo sta tudi dobila, med uslužbenci se je pa takoj opazila velika podobnost med to starko in pa tovarnarjevo soprogo. Stvar je končno prišla na ušesa tudi Webstru, ki je vedel, da je bila njegova žena kot 16letno dekle s silo odpeljana od starišev, ki jih potem ni več videla. Začel je natančne preiskave v tem oziru in dognal, da so njegovo ženo, ki je bila doma v Ruskem-Poljskem, odpeljali cigani; nato so jo pa prodali neki družbi potujočih artistov, s katerimi je prišla tudi v Ameriko. Tu je pustila družbo in dobila tajniško službo pri nekem Websterovem prijatelju. Tu jo je Webster spoznal in jo čez par mesecev poročil. Ko je Webster spravil skupaj vse te podatke, je poklical delavsko dvojico in vprašal, odkodi sta. Povedala sta mu, da sta iz Rusko-Poljskega. Na nadaljna vprašanja sta tudi povedala, da jima je bila pred 15 leti ukradena needorasla še hčerka Katja, ki je nista mogla več najti. Pred dve letoma sta se tudi sama podala po svetu za služkom in prišedši v Ameriko veliko prestala. Sedaj sta zadovoljna, ker upata, da sta pri Webstru dobila trajno delo. Webster je vprašal starko, ako bi spoznala svojo hčer. „Takoj!“ je bil odgovor. A nato je tovarnar delavsko dvojico smehljalje odpustil, na dvorišču pa je čakala na dju mlada, bogata gospa. Pogledajo se in mati veselo zakliče: „Katja!“ Bila je res Katja, izgubljena hči, sedaj milijonarka.

Mesto vdov. V Charlottenburgu pri Berlinu tvori pretežno večno prebivalstva ženstvo. Mesto se prav lahko nazivlje „mesto vdov“, ker število vdov in ločenih žen je v tem mestu neprimerno visoko. Po ljudskem štetju iz leta 1910 je bilo v tem mestu 29.240 več žen kakor moških. Od teh je bilo 14.543 vdov in 1481 ločenih. Vdovec je bilo le 2358 in ločenih mož le 593. Največ ločenih žen je v starosti od 30 do 35 let, med tem ko je starost ločenih mož od 50 do 60 let.

Zadružnih mlinov in pekarij na Francoskem je nad 700. Zadružne pekarije morejo vspevati pa le tam, kjer imajo lasten mlin, zato ker tedaj 1. kupijo lahko najboljšo blago od članov in jim plačujejo z nakazilci za kruh, 2. lahko same meljejo in imajo dobro moko, 3. jih ne more uničiti konkurenca sosednjih mlinarjev, ker imajo svoj mlin.

Za smeh.

Tiskovne pomote.

Po slavnostnem zborovanju so navdušeni narodnjaki zapili „lepo našo domovino.“

Ko se je zborovanje začelo, je predsednik podavil vse mile goste od blizu in daleč.

Galicija. Pri nas se je mudil pred par dnevi nek mož, kateri je na način, ki ni običajen pri denarnih zavodih, agitiral za celjsko liberalno posojilnico. Slišati je moral radi svoje prevelike gorečnosti marsikatero bridko od naših mož. Radovedni le smo, ali je ta mož uslužbenec celjske liberalne posojilnice, ali od nje plačan agitator, ker samo gotovo iz velikega navdušenja za liberalno stvar ni zašel v naše hribe. Pri liberalcih namreč ni navada, da bi iz navdušenja za svojo stvar obiskali od prometa oddaljene kraje. Liberalni posojilnici v Celju bi svetovali, ako občuti tako veliko pomanjkanje denarja, da izterja okrog 100.000 K, katere je posodila liberalni tiskarni, v kateri se tiska „Narodni List“, kateri nas kmete v raznimi nečednimi priimki obkleda. Dobro bi bilo, če bi agitator liberalne posojilnice v Celju na svojem lovu za hranilnimi vlogami ljudstvu pojasnil, da je liberalna posojilnica v Celju, ki ima svoj sedež v Narodnem domu, včlanjena pri Združeni zvezi v Celju, katera ima terjati 300.000 K od Glavne posojilnice v Ljubljani. Takša pojasnila bi bila gotovo umestna, ako ima posojilnica kakkega človeka, kateri za njo agitira in želi za njo doseči siljajne uspehe.

Mozirje. Javno vprašanje: „Taks se vedno v službi?“ je pred leti številko za številko vpraševala celjska vahtarica vlado radi glavarja v Brežicah. A mozirski davkoplačevalci pa si osmelimo isto vprašanje na pristojno mesto glede našega tržkega redarja. Se nas bo res tako dolgo dražilo, da bomo hote ali ne hote v srcu imeli prepričanje in tolažbo v pregovoru: gliha vkup štrih.

Mozirje. V nedeljo, dne 22. t. m., se vrši občni zbor Dekliške zveze, v nedeljo, dne 29. t. m., pa občni zbor Izobraževalnega društva, vselej popoldne po večernicah, v društveni sobi. Dnevni red pa bo: poročilo tajnika, blagajnika, volitev novega odbora in slučajnosti. Ker je letošnji občni zbor zelo važen za ohranitev društva, se člani vabijo, da pridejo v obilnem številu. Vsak član, ki ne poravnava še svoje članarine do občenega zbora, se bo smatral za nečlana. — Odbor.

Mozirje. Veselo novo leto se obeta Mozirjanom. V tržki občini se bližajo burni viharji novih občinskih volitev. Strank in razsvitljenih liberalnih glav pa ima naš trg več kakor pisani dunajski parlament. V primeru z „narodnim Mozirjem“, kakor ga pri vinu in na veselicah premnogi žalibog v zadnjem času po krivici zmerjajo, ima dunajski državni zbor popolnoma vsakdanjo in nedolžno zunanjost. Pri prihodnjih volitvah bodo nastopile v morilnem orožju volilnih listkov sledeče stranke: klerikalci, liberalci, opravičenci, neopravičenci in celo Turki. V sedanji vojski na Balkanu namreč mnogi v trgu „pokopane narodnosti“ ne sočustvujejo z balkanskimi narodi, ampak s Turki. Nekdo pa, ki se ziblje v prijetni zavesti častnih naslovov in služb, sploh z vso močjo svojega duha brani in zagovarja Turke. Drugega dela v blagor človeštvu ne pozna in nima!

Šoštanj. V nedeljo, dne 8. t. m., smo priredili igro „Domen“ in Miklavžev večer. Če računamo z našimi težavami pri takih prireditvah, smemo trditi, da je igra izpadla v popolno zadovoljnost. In tudi Miklavž s svojim spremstvom se nam je dopadel, posebno ker je prinesel razun dobrih naukov še tudi precej daril. Pričakovali smo pa večje udeležbe od drugod. Povsod vidimo le ene in iste goste iz Škal in Velenja, ki nas ne zapustijo nikdar in jim gre torej vsa čast. Tokrat smo videli tudi precej udeležencev iz Zavodne, kateri nam menda ostanejo tudi v bodoče zvesti. Kje so pa bili drugi iz Velenja in Škal, Družmirja, Šmartna ob Paki, Mozirja, Pozele, Braslovč itd.? Zveza z vlaki je nad vse ugodna in če lahko pridejo iz Zavodne in drugod ljudje po dve uri in več peš, boste menda vi tudi lahko prišli z vlakom. To je že res prevelika narodna brezbržnost. Ravno nas v Šoštanju, kjer nas hočejo ti nemški renegati popolnoma zatreti, bi morali posebno podpirati. Naj bi to za prihodnjije zaostovalo.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 16 Fer. 2. **S. Eusebii** Ep. M. sem. c. r. Invit. Hym. et Resp. de Col. Ant. Ps. et V. de Fer. Ad Laud. et Hor. (ad Prim. Prec. I. le.) oia. de Fer. a cap. de Col.; rel. ut ppr. le. et in Dir. (usq. ad) In 2. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. a cap. de Col.) com. Fer. Compl. de Fer. et Prec.
- 17 Fer. 3. **De ea** c. viol. oia. ut in Dir. (ad Laud. [Ps. II. le.] et Hor. [ad Prim. 4. Ps.] Prec. fer.) not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 18 Fer. 4. **Q. T. (ieiun.) Exspectio Partus B. M. V.** dupl. mai. c. a. oia. ut in Dir. (ad L. et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. le.) not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 19 Fer. 5. **De ea**, c. viol. oia. ut in Dir. (et Fer. 3. prae.) not. (usq. ad) Vesp. de Fer. curr. (ad Magnif. Ant. O Radix. dupl.) Prec. fer., etiam ad Compl. (de Fer.)
- 20 Fer. 6. **Q. T. (ieiun.) Vigil. S. Thomae Ap.**, de qua nil in Off. **De ea**, c. viol. oia. ut in Dir. (et Fer. 3. prae.) not. (Miss. de Req. non. lie.) usq. ad: Compl. de Fer.
- 21 Sabb. **Q. T. (ieiun.) S. Thomae** Ap. dupl. 2. cl. c. r. oia. ut in Dir. (ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ut ppr. le.; in M. omitt. imper.) not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 22 * **Dom. 4. Adventus** 2. cl. **De ea**, sem. c. viol. oia. ut in Dir. (ad Prim. Prec. I. le.; in M. omitt. imper.) not. (usq. ad) Compl. de Dom. et Fer.

Orglarska in cerkveniška služba v Vuzenici

se skupna razpisujeta s 1. februarjem 1913. Sprejme se samec, ki je vojaščine prost in dovršil orglarsko šolo z dobrim vspehom. Prošnje se sprejemajo do konca decembra. 246

Josip Jurčič, nadžupnik, dekan.

Za božične praznike

čisto sveže rozine, grozdice, cvebe, mandelne, lešnike, orehe, kakor tudi citronat, cedri, pignoli, mak sploh vso svežo južno sadje, priporoča po nizki ceni

Ivan Ravnikar, Celje,
Graška cesta št. 22.

Na drobno!

Na debelo.

Zaloga okrasov za božično drevo.

Volneno

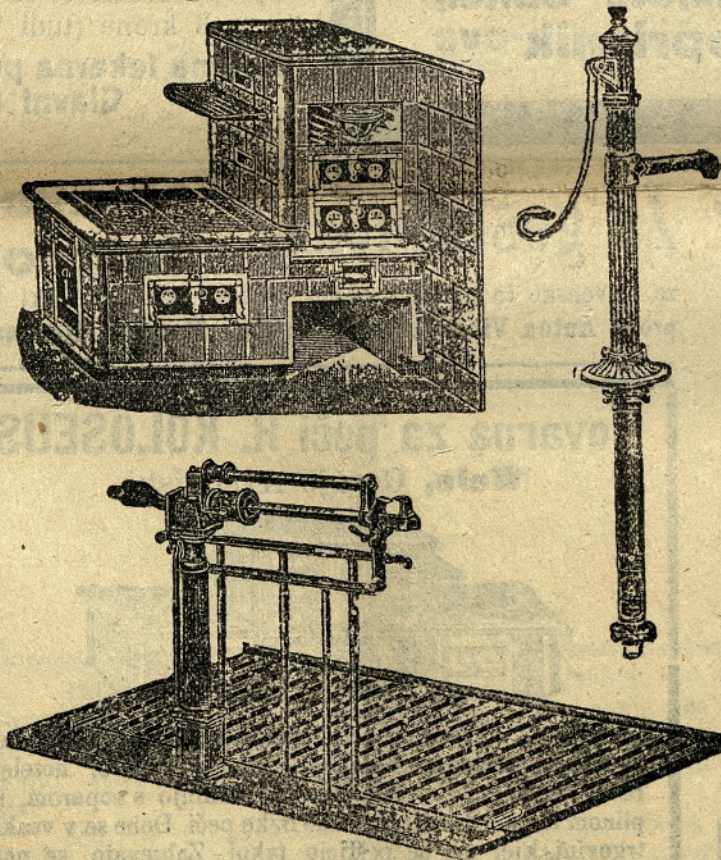
za ženske in sukno za moške obleke
zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštine prosto.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesioniran vodovodni inštalater

Ivan Rebek Celje
Poljska ulica št. 14.

Se priporoča za drugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navažne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobova itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidravličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehnične, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago,
zanesljiva kaljiva vsakovrstna

semena

voščenih in drugih vrst sveč,

dobivate z jamčeno solidne postrežbe pr staroznani tvrdki

Milan Hočevar Celje
tik farne cerkve.

1100 kron

na leto prinaša hiša z 8 stanovanjem, 6 svinjskimi hlevi, pol ure od mesta Maribora. Proda se pod ugodnim pogoji. Več se izve pri lastniku A. Salamun, Magdalenengasse št. 15 v Mariboru.

XXXXXXXXXXXX

Le pristna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva

voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

Steklenica 72 h.

Pozor ure!

Točna postrežba.

Dobro! Po ceni!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Tudi na obroke! (Ilustr. cenik gostov) Gramofoni od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 8.50
Pristna srebrna ura 7.50
Original omega ura 18.50
Kuhinjska ura 6.50
Budiljka, niklasta 8.50
Poročni prstan 2.50
Srebrne verižice 2.50

— Vodilna jamstva —
Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26.

Kapljena zlatolna in srebrna.

V najstarejši narodni **manufaktorni**
trgovini se **vsled smrti** gospoda
Karola Vanič, Celje
Narodni dom

prodaja vsakovrstno blago, kakor:
moško in žensko sukno, druki, oksforti,
platno vsaki širivosti, dežniki, nogavice,
moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!

Velika množina različnih

ostankov pod lastno ceno

Božična in
novoletna
darila!

Najboljše ročne in šolske
tobice, denarnice kovčke
in bogato zalogo usnatih
galantrijskih stvari ::
kakor oprav za konje,

jahalne potrebščine itd. itd. priporoča

Rudolf Novak, Maribor

jermerar in sedlar — Grajski trg (Burgplatz).

Samo lastno izdelovanje.

Priporočam velečastiti **duhoščini**
Voščene sveče
najboljše kakovosti

katere lepo in štedljivo gorijo in ne kapljajo; isto-
tako priporočam **mili-sveče** v vsaki obliki po
najnižjih cenah. Pošiljatve franko.

S prošnjo do velečastite duhovščine za cenjena
naročila, katere izvršim točno in v splošno zado-
voljnost bileži in se priporoča

Franjo Gert, medicinar in svečar
Maribor, Gosposka ulica.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

K

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5

nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se **pre. dohovščini**
in **slav. občinstvu** za obilen
obisk; osobito se priporoča vsem
cenjenim odsekom „**Orla**“ za na-
bavo kompletnih krojev in vso telo-
vadno opravo Orlovske znake itd.
Imam nadalje veliko zalogo **zim-**
skega črnega- in modnega blaga,
iz solidnih tovarn.

Cene nizke! Delo solidno in vestno!
Postrežba točna!

Mestni pogrebni zavod v Mariboru

je sklenil z mestno cesar Franc Jožefovo-jubilejno-življensko in rentno zavarovalnico na Dunaju pogodbo, po kateri se tudi v Mariboru upelje

zavarovanje pogrebnih stroškov,

katero se je na Dunaju in v Gradcu izvanredno dobro obneslo. Plačevanje traja k večjemu 15 let. Mesečni prispevki od 40 vin. naprej. Do 50. leta brez zdravniškega preiskovanja, nobena vpisnina. Pravico do izplačila že po 6 mesecih. V zvezi z zavarovanjem pogrebnih stroškov se lahko sozavaruje tudi kaka svota za plačilo nagrobnega kamna, vzdrževanja groba, nabavo žalne obleke, plačilo lekarniških stroškov, zdravniških honorarjev itd. Pogreb se vrši po tukajšnjem mestnem pogrebnem zavodu. Prijave za Maribor sprejema: Mestni pogrebni zavod, Tegetthoffova cesta št. 18 Telefon št. 48. Zahtevajte načrte, pri glavnem zastopstvu mestne cesar Franc Jožefove jubilejne življenske in rentne zavarovalnice za Štajersko in Koroško v Gradcu, Roseggergasse 2 (Tegetthoffova ul. 10), telef. 256/VIII, pri kateri se sprejmejo tudi vse druge zavarovalne zavarovalnice za Štajersko in Koroško v Gradcu, Roseggergasse 2 (Tegetthoffova ul. 10), telef. 256/VIII, niške zadeve, kakor za slučaj smrti, doživetja, za doto, rente in pokojnino. Kot javni zavod daje brezpogojno varnost! Zastopniki se iščejo!

Zahvala.

Povodom prebriske izgube našega nad vse ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda c. kr. šolskega svetnika

IVAN-A KOPRIVNIK

nam je došlo toliko izrazov iskrenega sožalja, da se, žal, ne moremo vsakemu posebej zahvaliti.

Storimo to tem potom ter izrekamo za zelo mnogoštevilno udeležbo na dan pogreba, za srce pretresujoče pesmi žalostinke, za krasne vence, osobito pa velečastitemu stolnemu in mestnemu župniku gospodu Moravcu za tolažilne, v srce segajoče besede, ki jih je izpregovoril ob odprtem grobu, svojo najglobljejo zahvalo.

Blagemu pokojniku bodi prijazen spomin!

Maribor, dne 12. grudnia 1912.

**Žaluoja obitelj
Koprivnik-ova**

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peresnike, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvene krete itd. ima v največji izbiri na zalogi trdka

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade. - - - - - Zaloga raznega papirja. - - -

Goričar & Leskovšek

Celje, Graška cesta 7.

Zvezna trgovina

Goričar & Leskovšek

Celje, Rotovska ulica št. 2.

Liniment mazilo,

najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog. Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franko. Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru Glavni trg tik rotovža.

Inseriranje v »Straži« je ceno, ker hočemo iti na roko slovenskemu trgovstvu in obrtništvu zato poslužite se ugodne prilike.

Malisno šupo, suhe gobe,

jabolke namizne in za mošt, hruške, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučno zrnje, koruzno slamo od storžev,

smrekove storže, vinski kamen, želod, krompir, sploh vse

deželne pridelke, kakor tudi petroljevske in oljate sode, ter močnate, solne in otrobne vreče kupi vsako množino, maslo

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

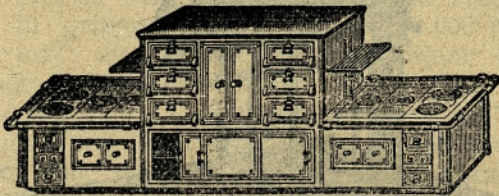
Graška ulica št. 22.

Za gostilničarje! Musikor- hestron,

za slovenske in nemške pesmi, krasen glas, po nizki ceni prodaja Antou Viher, mizarški mojster Maribor, Heugasse

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

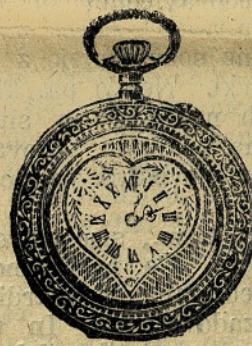
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj »Originalni Kolosens-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

XXXXXXXXXXXXXX Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovna pripadana slovenska trgovina

Rafael Salmič

v Celju, Narodni dor.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih zlatnine srebrnine in optičnih predmetov.

Najnižje cene! Postrežba točna! Mali dobiček! Dobro ime!

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec naj zahteva moj novi veliki cenik, katerega dobi zastoj in poštine prosto.

Ni tisoče zahvalnih pism sem prejel vsled dobre in poštene postrežbe.

Edina štajerska narodna steklarska

Na debelo!

trgovina

Na drobno!

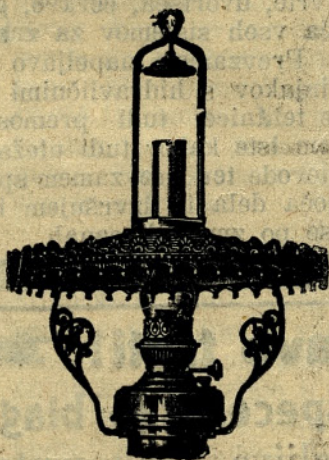
Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Od 1878! Domače sredstvo, priljubljeno in sloveče.

LEKARNARJA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblastno varovan.

Lekarnarja A. Thierry-a

samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGAČU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Delniški kapital
8 milijonov K.

Podružnica

Rentni fond čez
800.000 K.

Ljubljanske kreditne banke

v Celju

obrestuje vloge v tekočem računu od 15. nov. 1912 po 5% čistih

z 60 dnevno odpovedjo po 5 1/2%

od dne vloge do dne dviga

Rentni davek plača banka sama.